

Разные человеческие языки в значительной степени отличаются друг от друга. Таким образом, возникает вопрос о том, как люди могут доверять тому, что сказано на чужом для них наречии. На наш взгляд, в данном случае никакого принципиального отличия между доверием друг к другу собеседников, говорящих на одном и том же языке, и доверием собеседников, говорящим на разных языках, не существует. Конечно, возникают различные проблемы с адекватным переводом. Однако эти проблемы скорее носят чисто «технический» характер. Доверие же к языку как таковому обусловлено именно его онтологической природой.

В заключение необходимо отметить, что социо-онтологическая принадлежность человека, как субъекта определенной культуры, к какому-то конкретному языку позволяет ему в процессе межкультурного диалога мультиплицировать свое феноменологическое «я» на других людей, не принадлежащих к этой языковой системе. Однако в данном случае правомерно утверждать, что не столько сам человек умножает это «я» с помощью слов, а, в первую очередь, именно само слово, язык как целостное высказывание, осуществляет данный процесс. Следовательно, в свете вышесказанного, широко распространенная идея о том, что критерием успешности межкультурного диалога является знание норм языка и умелое их практическое применение, может быть дополнена. На наш взгляд, в качестве основного критерия должно выступать умение таким образом включить свое феноменологическое «я» в язык как третий элемент межкультурного диалога, чтобы оно в процессе речевого взаимодействия было бы адекватно мультиплицировано на другие субъекты коммуникативного взаимодействия. И в результате возникло верное толкование смыслов сказанного и понимание между субъектами диалога, как на уровне естественного языка, на уровне ситуации, так и на метауровне языковой картины мира.

Список использованных источников

1. Бахтин, М. М. Эстетика словесного творчества // М. М. Бахтин. – Москва: Искусство, 1979. – 424 с.
2. Гадамер, Х.-Г. Истина и метод. Основы философской герменевтики // Х.-Г. Гадамер. Москва: Прогресс, 1986. – 704 с.
3. Дэвидсон, Д. Общенье и конвенциональность // Философия. Логика. Язык. – Москва, 1987. – С. 213–233.
4. Шеллинг, Ф. В. Й. Введение в философию мифологии. Сочинения в двух томах. // Ф. В. Й. Шеллинг. – Т. 2. – М., 1989. – С.159–374.

УДК 001:94(476)

ЯСТРЭМБСКІ М. Ф. – ВУЧОНЫ, ВЫНАХОДНІК, ЛІТАРАТАР

Хаданёнак В.М., к.г.н.

*Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт,
г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь*

Рэферат. У артыкуле разглядаецца жыццёвы шлях і творчыя набыткі выбітнага беларускага вучонага М. Ф. Ястрэмбскага.

Ключавыя словы: практычная механіка, супраціўленне матэрыялаў, мостабудаванне, літаратурны талент.

Беларуская зямля шчодро адарыла свет сваімі вучонымі, якія дасягнулі выдатных поспехаў у розных галінах навукі. Мы па праву ганарымся вядомымі даследчыкамі і навукоўцамі: І. А. Еўнэвічам, Ж. Ф. Урублеўскім, А. І. Садоўскім, П. Я. Славінскім, М. В. Глушневічам, П. М. Пагарэльскім, А. Я. Красоўскім і многімі іншымі, якія шчыравалі на карысць нашай зямлі. Былі сярод іх і тыя, хто меў шматгранны талент і не трапіў у пастку вузкай спецыялізацыі, а займаўся даследаваннямі і вынаходніцтвамі ў розных сферах, а таксама праяўляў сябе як вельмі неардынарная і творчая асоба. Адным з такіх людзей быў М. Ф. Ястрэмбскі.

Мікалай Феліксавіч Ястрэмбскі нарадзіўся 10 ліпеня 1808 г. у маёнтку Барысаўшчына Рэчыцкага павета Мінскай губерні [1, с. 53] ў сям'і межавога суддзі. Пачатковую адукацыю і выхаванне хлопчык атрымаў дома. У 1830 г. ён з адзнакай скончыў фізіка-матэматычны

факультэт Віленскага ўніверсітэта. Вырасшы ў прысвяціць сваё жыццё інжынернай дзейнасці, Мікалай Феліксавіч паступіў партупей-прапаршчыкам у Пецярбургскі інстытут корпуса інжынераў шляхоў зносін. Для паступлення патрабавалася выдатнае веданне “закона Божага”, рускай і французскай мовы, арыфметыкі, гісторыі і географіі. Інстытут быў закрытай вучэбнай установай з суровай дысцыплінай па прыкладу ваенных кадэцкіх карпусоў [2, с. 40]. Пасля яго паспяховага заканчэння ў 1832 г. Ястрэмбскі М. Ф. быў пакінуты там у якасці рэпетытара (выкладчыка) па практычнай механіцы і будаўнічаму майстэрству, а імя таленавітага студэнта было выбіта на памятнай мармуровай дошцы канферэнц-залы.

Мікалай Феліксавіч пачаў весці вучэбныя заняткі, а з 1834 г. – чытаць лекцыі па практычнай механіцы. У 1834 г. ён у суаўтарстве з калегамі выдаў “Собрание рисунков в сфере строительного мастерства”, дзе былі апісаны важнейшыя архітэктурныя пабудовы таго часу і аналізаваліся хібы інжынераў пры іх будаўніцтве. Мікалай Феліксавіч пачынае чытаць курс прыкладной механікі таксама і ў Пецярбургскім практычным тэхналагічным інстытуце, і ў інстытуце Корпуса горных інжынераў, і ў будаўнічай вучэльні.

У 1837 г. Мікалай Феліксавіч быў прызначаны памочнікам прафесара на кафедру будаўніцтва і практычнай механікі. Ён актыўна супрацоўнічаў з “Журналом Главного управления путей сообщения и публичных зданий” [3, с. 71]. Там М. Ф. Ястрэмбскі размясціў шэраг навуковых артыкулаў: “Влияние способа прикрепления цепей на сопротивление устоев висячих мостов”, “Описание динамометрического нажима, употребляемого для изменения количества действия, принимаемого круговращающимися частями машин”, “Общая теория движения машин”, “Выводы из опытов над трением, произведенных Мореном”, “О построении мостовых арок из чугуна” і інш.

У 1838 г. ён выдае “Курс практической механики” у 2-х тамах [4], за што быў уганараваны вельмі прэстыжнай на той час Дзямідаўскай прэміяй. Праз колькі год Мікалай Феліксавіч надрукуе і трэцюю частку работы, якая будзе прысвечана супраціўленню матэрыялаў. Ён стаў першым актыўным распрацоўшчыкам і папулярызатарам тэорыі супраціўлення матэрыялаў у Расійскай імперыі.

Вельмі вабіла вучонага мостабудаванне, асабліва ўзвядзенне вісячых мастоў. Ён даказаў, што для іх лепш падыходзіць не сталь, якая пры пэўных тэмпературах становіцца крохкай, а жалеза. Працаваў Мікалай Феліксавіч адказна і грунтоўна. Нават узведзены па яго праекце драўляны мост праз раку Дняпро ў Магілёве прастаяў без нараканняў больш за 80 гадоў, пакуль не быў узарваны нямецка-фашысцкімі захопнікамі ў ліпені 1941 г.

У 1843 М. Ф. Ястрэмбскі быў прызначаны сакратаром канферэнцыі інстытута шляхоў зносін, а ў 1844 г. – прафесарам механікі і складання заводскіх праектаў і членам камітэта для складання будаўнічага статута. У гэты ж час выходзяць наступныя цікавыя работы таленавітага вучонага: “Обзор трех систем американских мостов” [5], “Устройство и употребление водлазного колокола”, “Усовершенствованные динамометрические приборы”, “Краткое обозрение постепенного развития механики в древние и новейшие времена”. У 1846 г. Мікалай І вылучае М. Ф. Ястрэмбскаму 2000 рублёў на выданне распрацаванага Мікалаем Феліксавічам “Начального основания общей и прикладной механики”.

Пазней М. Ф. Ястрэмбскага назавуць першым у Расіі гісторыкам механікі. У канцы 40-х гг. XIX ст. ім быў складзены “Атлас образцовых механических устройств”, які змяшчаў дакладныя чарцяжы розных механізмаў і машын і доўгі час выкарыстоўваўся ў якасці дапаможніка пры выкладанні практычнай механікі.

У 1848 г. Мікалай Феліксавіч быў прызначаны начальнікам Магілёўскай акругі шляхоў зносін, дзе праслужыў каля 14 гадоў. За гэты час пад яго кіраўніцтвам была добраўпарадкавана Кіеўская шаша да Магілёва і ад Магілёва да Бабруйска, праведзена шаша ад Магілёва да Доўска, перабудавана Бабруйская плаціна, распрацаваны праекты мастоў цераз Заходнюю Дзвіну ў Віцебску і цераз Дняпро ў Магілёве.

У Магілёве Мікалай Феліксавіч пабудаваў першы на беларускай зямлі паравы млын. Пасяліўшыся канчаткова ў Магілёве, Ястрэмбскі загадваў гэтым млыном, які ўяўляў сабой першае прадпрыемства заводскага тыпу, дзе працавалі наёмныя рабочыя.

Адміністрацыйныя клопаты не перашкаджалі Ястрэмбскаму М. Ф. актыўна займацца навуковай і выдавецкай дзейнасцю. Ён выдае двухтомны курс “Начальные основания общей и прикладной механики” [6]. У першым томе ім былі выкладзены агульныя пытанні механікі, а ў другім – пытанні, якія тычыліся прыцыпаў работы тэхналагічных машын (прэсы, помпы, лесалікі і мукамельныя млыны). У “Начальных основаниях ...” Мікалая Феліксавіча

змяшчаецца першая ў навукова-тэхнічнай літаратуры згадка пра электрычнасць, як патэнцыйны рухавік.

У лютым 1863 г. Мікалай Феліксавіч выйшаў у адстаўку ў чыне палкоўніка і пасяліўся ў Магілёве, дзе працаваў над кнігай “Главные основания двойной бухгалтерии”. М. Ф. Ястрэмбскі быў вялікім аматарам мастацкай літаратуры і гарачым прыхільнікам літаратурнага таленту М. В. Гоголя. У 1872 г. у часопісе “Русская старина” былі надрукаваны варыянты і ўрыўкі быццам бы з другога тома “Мёртвых душ” М. В. Гоголя. На самой справе яны аказаліся выдатнай стылізацыяй, аўтарам якой быў Мікалай Феліксавіч [7]. Унікальны даследчык, навуковец і літаратар памёр у Магілёве ў 1874 г., дзе і быў пахаваны [8].

Апроч выдатных навуковых работ, М. Ф. Ястрэмбскі пакінуў пасля сябе мемуары – “Записки инженера”, якія да сённяшняга часу не надрукаваны. На жаль на дарогах і мастах, збудаваных і спраектаваных Мікалаем Феліксавічам, няма шылдаў з яго прозвішчам. Тым не менш, памяць пра М. Ястрэмбскага паступова вяртаецца ў беларускае грамадства.

Спіс выкарыстанай літаратуры

1. Болсун, А. И. Белорусские имена в науке (физика, физико-технические науки, астрономия): краткий биографический справочник / А. И. Болсун // Изобретатель. – 2016. – № 7–8. – С. 51–61.
2. Житков, С. М. Институт инженеров путей сообщения императора Александра I : Истор. очерк / сост. С. М. Житков. – СПб. : Тип. т-ва И. Н. Кушнерев и К°, 1899. – [2], VI. – 500 с.
3. Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона : в 86 т. (82 т. и 4 доп.). – СПб., 1890–1907. – Т. XII.: Жилы – Земпах, 1894. – 480 с.
4. Ястржембский, Н. Ф. Курс практической механики. В 2 ч. / Н. Ф. Ястржембский. – СПб.: Типография Конрада Вингебера, 1837. – 560 с.
5. Ястржембский, Н. Ф. Обзор трех систем американских мостов: мост на реке Ящере, близ села Долговки. Деревянный висячий мост на реке Вепрже / Н. Ф. Ястржембский. – СПб., 1844.
6. Ястржембский, Н. Ф. Начальные основания общей и прикладной механики : Руководство к преподаванию механики в Архитект. отд-нии Ин-та и в Строит. уч-ще Гл. упр. пут. сообщ. и публ. зданий / [Соч.] Н. Ястржембского. Ч. 1–2. – Санкт-Петербург : Франц. тип., 1846. – 2 т.
7. Гусак, А. А. Практичная механіка і “Мёртвые души”: Мікалай Ястрэбскі / А. А. Гусак. – Мінск : Навука і тэхніка, 1992. – 52, [2] с., [8] л. іл.
8. Шибут, А. С. Николай Ястржембский: инженер, ученый и литератор // А. С. Шибут // Кем быть? – 2013. – № 2.

УДК 130.2

РЕЛИГИОЗНО-ФИЛОСОФСКАЯ КОНЦЕПЦИЯ ПОЛА В РАБОТАХ А.Ф. ЛОСЕВА

Чеснокова О.И., к.ф.н., доц.

*Витебский государственный технологический университет,
г. Витебск, Республика Беларусь*

Реферат. В статье исследуются проблемы философии пола в контексте славянской религиозной традиции, анализируются основные философско-религиозные категории и принципы философии А.Ф. Лосева.

Ключевые слова: пол, гендер, мифологическое сознание, онтологический персонализм.

В отечественной философской и религиозно-философской традиции XIX–XX веков вопросы рефлексии пола активно обсуждались в форме теологии и философии пола и любви. Идеи В.Соловьева, Н.Федорова, Н.Бердяева, В.Розанова, Н.Лосского, В.Лосского, В.Зеньковского, Б.Вышеславцева, П.Евдокимова и многих других религиозно-философских мыслителей являются для нас одной из теоретических основ анализа природы и места женщины/женского и мужчины/мужского в современной культуре. В современной западной культуре для характеристики социального или символического пола используется понятие